

EGYETÉRTÉS

EÖTVÖS KÁROLY

FENYŐ SÁNDOR

felelős szerkesztő.

társ-szerkesztő.

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCA 8. Telefon száma 788.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCA 8. Telefon száma 706.

Mai számunk főbb közleményei: Vészközlék: Majdnem 200 percent. Delegáció és kvóta.

Majdnem 200 percent.

Mi ez? Felelet: a kultuszárca növekedése az utóbbi tíz év alatt. Lukács László pénzügyminiszter tüntette fel tudniillik így az ország kulturális állapotát, abban a beszédében, melyet 1901 november 23-án a folyó évi költségvetés bemutatásakor a képviselőházban tartott.

A hatás csúspontján Lukács joggal folytatja így beszédét: „Ily kézzelfogható tényekkel szemben azt hiszem, joggal mondhatom, hogy mindazok a panaszok, a melyek az iránt merültek fel, hogy nem költünk eleget, mindazok a panaszok, a melyek a pénzügyi kormányzatot fiskalizmussal, szűkkeléssel és más ilyenekkel vádolják, az igazságnak még csak látszatával sem bírnak.”

De még ezzel a babrallal sem elégedett meg a pénzügyminiszter, hanem praktikus ember létere sietett kiaknázni győzelmét s következő kilatást nyújtotta a jövő feladataira: „Nekünk a jövőben még igen nagyfontosságú feladatunk vannak. Előtűnk van a tisztviselői kérdés megoldása, az adminisztráció reformja és valószínűleg előtűnk lesz az, a mire a legmagasb trónbeszéd szintén célzott: a hadéri reformja, melyek kétségkívül elsőrendű emins állami érdekek. Én azt hiszem, hogy ezeknek a nagy kérdéseknek a megoldásához csak akkor foghatunk, mikor gazdasági viszonyainkban javulás állott be, de akkor is csak úgy, ha azután sok mindenféle apró-cseprő, magában véve helyes, szép és szükséges, de nem elsőrendű kívánsgainkat, aspirációinkat háttérbe soroljuk.”

Aggodalomtól el bennünket, hogy Lukács László bemutatott következtetéseit a kultuszárca iránt vonatkozta s az ebben fölmerülhető kívánsgokat és aspirációkat is amaz apró-cseprő, magában véve helyes, szép és szükséges dolgok közé sorolta, melyeket háttérbe kell szoritnunk. Ezeket az aggodalmakat éppen nem csökkentik, sőt fokozza beszédének első helyen idézett

adata, melyet e szavakkal vezet be: „A legóriásibb növekedést mutatja a kultuszárca, a mennyiben 1890-ben az egész szükséglet 7,800,000 forint volt, a folyó évben pedig 20,800,000 forint van előirányozva, vagyis 185 percent a növekedés, majdnem 200 percent.” Ez a valószínűségben is jelentékeny látzó növekedés, megtoldva a képeletbeli 15 percenttel, mintha azt mondaná, hogy: Uram, uram, Wlassics reszort-miniszter uram! Elérkezett a mértékértés ideje, már most a magyar közművelődés ügyének tessék kompenzálni magát s meglegedni azzal, a mit elértünk. Az ország pénzét nem efféle apró-cseprő ügyekre, hanem emins állami érdekekre kell fordítanunk!

Most, a kultuszárca közeledő tárgyalásakor időszertnek tartjuk Wlassics segélyre sietni s kellő értékére leszállítani a pénzügyminiszter görögűz fényében tündöklő, a képviselőház pártjai költöbég nélkül megígéző számbeli okoskodásait. Nagyjában még csak elmentondani sem akarunk a pénzügyminiszter adatainak. Elfoadjuk őket úgy, a hogy monda. Valóban 7 millió és néhány száz ezer forintot rugott 1890-ben a kultuszárca szükséglete, és 20 millió néhány száz ezer forintot rug a folyó 1902. évi szükséglet, úgy, hogy a növekedés 12 (és nem 10) év alatt 13 millió forintot rug.

Próbáljuk meg most a növekedést nem így kiszakítva, hanem az országos költségvetés keretében, egyébként pedig a pénzügyminiszter adatait követve bemutatni. E szerint a földművelésügyi tárca szükséglete az 1890. évi 15 millióról ugyanazon idő alatt 28 millióra emelkedett, vagyis a növekedés, ép úgy mint a kultuszárcaé 13 millió forint volt. A növekedés percentje azonban itt csak 100%. A kereskedelmi tárca szükséglete az 1890. évi 47 millióról tíz év alatt 104 millióra emelkedett, vagyis a növekedés 57 millió forint volt. A növekedés percentje még sem több, mint 121%.

Ez az egybeállítás valamire tanít. Tanít arra, hogy a percentek emelkedése csak kellő elővigyázat mellett tekinthető a reális emelkedés értékmerőjének. Tegyük fel például, hogy a t. pénzügyminiszternek egyszer eszébe jut, kétségkívül gazdag könyvtárat valami tanügyi munkával szaporítani, a melynek ára 1 korona. Év végén, ha megcsinálja könyvtára kiadásának pontos mérlegét s úgy találja, hogy a megelőző években tanügyi munka czimmez nem volt semmi kiadása, ezt az 1 koronát, ha percentekben is ki akarja tüntetni kiadásait, kénytelen volna nem is 200%, de beláthatatlan nagyságu percent gyanánt venni fel. Másik példa. A magyar közművelődés harcosai, kiknek boldogulását a pénzügyminiszter 185% tüntette föl, igen megvolnának elégedve, ha a folyó évre meg-

kapnák a kereskedelmi tárca sakkal kisebb 121%-jét, mert ezzel 57 millió forintnyi emelkedés jár.

A pénzügyminiszter tündöklő 200%-ja, melylyel a kultuszárca fényét akarta bemutatni, eszerint nem azt bizonyítja, hogy messze mentünk ily célú kiadásaink fokozásában. Megfordítva azt bizonyítja, hogy ezen a czimen kiadásaink — az egész költségvetés összegéhez, valamint a többi tárcakéhoz képest — nagyon alacsonyok voltak. A koldus, a ki egy fillérje mellé egy másik fillért kap, azonnal 100%-kal szaporította vagyonát. De mit ér ez a száz percentes növekedés, ha reális értéke nem több egy fillérnél?

Érdemes azonban más oldalról is megvilágítani a kultuszárca szégyényes és épen nem irigylendő állapotát. 1890. évben a magyar állam költségvetésének összes szükséglete 356 millió frt volt, s ebből a kultuszárca esetl 7 millió frt. Percentekben: 2%. 1895. évben 467 millió összes szükséglet mellett a kultuszárca fordítottunk 10 milliót — 2.1%. 1901. évben 528 millió összes szükséglet mellett a kultuszárca kiadása 15 millió — 2.8%. Kérdjük már most nem azt, hogy jogos-e, hanem megengedhető-e ily gyarló percentuszi kiadás mellett a kultuszárcazt úgy tüntetni fel, mint a melynek növekedése óriási haladász mutat?

De még itt sem állapodunk meg. Elővesszük a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ideai költségvetését, melynek szükségletét maga a pénzügyminiszter 20 millió néhány száz ezer forintban mutatta be. Fordítsuk figyelmünket néhány tételére. A tárcaiban van tudvalevőleg az egyházak segélyezésének rovata, és pedig a folyó évre közel másfél millió forinttal. A tárcazt terhelő kölcsönök, melyeket csak 1887 óta találunk a reszort-tárcaiban, az idén több mint másfél millióval szerepelnek. Végül a tárca bevételei, rendest és rendkívülit egybeosztva, meghaladják az öt millió forintot. Az elősorolt három tétel együtt nyolcz milliót meghalad, melyet a kiadás husz milliójából levonva, mindössze 12 millió forint az, melyet az állam a tulajdonképeni közművelődésre fordít. És teszi ezt 543 millió forintos budget mellett!

Az a káprázat, melyet a pénzügyminiszter tüneményes expozéja keltett, jó lesz hát kitorúlni szemünkől s az itt előadott reális állapotokra fordítani a figyelmet. Tanító nyomorrol, 400 frtos minimumról, tanári panaszokról, művészi tengődésről, papjaink hangos követeléseiről (pedig az egyházak segélye 1894 óta 1901-ig 254 percenttel növekedett) nem szólunk. Czélünk nem az elkészerítés, hanem a javítás volt.

De annyit mégis meg kell mondanunk, hogy a kulturális érdekeket, nem úgy mint Lukács László, emins állami érdekeknek

tartjuk. Annak tartja körülöttünk minden nemzet s köztük a kisebbek is nagyobb percentuszi összeget fordítanak rá, mint a magyar állam, mely a 4% kiadást maig sem érte el, noha Lukács László majdnem 200 percenttel vakítja a magyart.

Budapest, április 4.

A képviselőház holnap, szombaton délelőtt 10 órákor ülést tart, a melyen folytatják a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalását. Ennek befejezése esetén a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetését veszik tárgyalás alá.

A főrendiház hó 8-dikán, kedden, délelőtt 11 órákor tartja meg rendes nyilvános ülését. — A főrendiház pénzügyi bizottsága április hó 9-én, szerdán délelőtt tízezer órákor ülést tart. Tárgya: „Nemely államadosság beváltásáról” szóló törvényjavaslat bizottsági tárgyalása.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as (Kossuth)-párt ma este 6 órákor Kossuth Ferencz elnökelet alatt tartott értekezletének egyetlen tárgyat az 1848. XX. t.-cz. mikénti végrehajtása képezte. Az így történeti előzményeit Veres József ismertette és ennek folytán a következő határozati javaslat benyújtását ajánlotta:

Határozati javaslat.

A képviselőház utasítja a kormányt, hogy az 1848. évi XX. t.-cz. 2. és 3-ik szakaszának szem előtt tartása mellett az egyenjóság és egyenlő teherelés elvénk részletes alkalmazásáról, a magyar állam érdeke és a felekezetek törvényes önkormányzati jogainak tiszteletben tartása mellett, a hitefeleket meg hallgatásával, a legközelebbi ülésszak alatt adjon be törvényjavaslatot.

A pártértekezlet ezen határozati javaslatot Thaly Kálmán, Rátkay László, Olay Lajos, Illyés Bálint, Boda Vilmos, Bodóházy János, Bizony Ákos, Babó Mihály, Bakonyi Samu, Eötvös Bálint, Bakó József, Kállay Lipót, Papp Elek és Kossuth Ferencz ismételt hozzászólása után, egyhangúan magává vette és a képviselőházban a párt állásponjtjának kifejtésével Veres Józsefet és Rátkay Lászlót bizta meg.

Bosznia-Hercegovina és a porta.

A londoni Morning Post bécsi levelezője — mint Londonból táviratozzák — meglehetősen fantasztikus hírrel akarja meglepni olvasóit. Azt írja ugyanis, hogy Bosznia és Hercegovina mohamedán lakosságának küldöttsége nemrégben Konstantinápolyba utazott, hogy elpanaszolja azt az igazságtalanságot, a melyet a mohamedán lakosságnak a tartományi hatóságok részéről el kell tennie. A szultán nagyon kegyesen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy élénk érdeklődéssel kíséri Bosznia és Hercegovina lakosságának jóvoltát, mert ez a két ország az ő birodalmához tartozik. Epen ezért az osztrák és magyar kormányt felbűrségre fogja venni (?) A mikor a küldöttség tagjai hazatérőben a bosnyák határra értek, elfogták őket és tudtukra adták, hogy a két okkupált tartományból egész életükre száműzik őket. A sarajevói hivatalos lap erre vonatkozó rendelkezést közölte, a mi a mohamedán lakosság körében nagy feltűnést kel-

tett. — Ezek után kíváncsian várjuk a közös pénzügyminiszter, valamint az osztrák és a magyar kormány nyilatkozatát erre a kalandos hírre, mert tényleg kalandos hír az, hogy a szultán a jelenlegi politikai viszonyok közepett épen minket fenyegetett volna meg.

Delegáció és kvóta.

A magyar miniszterek ma haza érkeztek Bécsből. Sok eredményt nem értek el. A kiegyezés kérdése zátonyra jutott. Megállapodásra nem jutottak, hanem elhatározták, hogy a tárgyalásokat a jövő héten Budapesten folytatják. Ki tudják-e egyenliten az ellentéteket, erre ma még nem is gondolnak.

Denique ma még nincs válság. Ezt hirdették ma a képviselőház folyosóján a Bécsből haza érkezett miniszterek is, a kiket valósággal ostrom alá fogott a kíváncsiak serege. Nem lesz-e azonban komoly válság a jövő heteken? Erre a kérdésre bizonyos aggodalommal felelnek a kormánypart komolyabb politikusi is.

A helyzetet komoly megfontolás tárgyává tették a függetlenségi pártban is. A párt megvan győződve, hogy Magyarország ezuttal is a rövidbebet húzza, és hogy a kiegyezést dőlőre vinni ezuttal sem lehet, mert az osztrák kormány nem ura a reicherathnak, s így csak valami újabb formulával lehet fenntartani a vámközöségét.

A függetlenségi párt részéről legközelebbi interpellációt innétek Széll Kálmánhoz az iránt, hogy miben állnak az osztrák követelések? És hogy az önálló vámtarifát iránt már régen megindult tárgyalások mily stádiumba jutottak?

Ugy vélekednek, hogy ér a kormány erőlyesen kitart a magyar érdekek mellett, úgy nem támadják, hanem demonstrálni készülnék oly irányban, hogy a haza gazdasági érdekeinek megoltalmazására leöntik a pártok válaszfalait és közös ellentállást fejtenek ki minden jogosulatlan követeléssel szemben.

De ha ilyet nem tapasztalnak, úgy minden közösügyi tárgyalásnál nagy akciózt fejtenek ki, mert itt az idő a külön vámsorompók felállítására és az önálló vánterület kivására. Mi lesz? Hogyan lesz? Meghozza a közel jövőben.

A közös költségvetésre azonban formális megállapodás jött létre. A delegáció május 6-án összeül, 7-én fogadja a király, s így egészen bizonyos, hogy nem szabadulunk meg az idén sem a közös budget rettenetes terheitől. A kvótabizottság megválasztása iránt a kormányelnök még e hónap első felében tesz előterjesztést a képviselőházban és a főrendiházban. A választást aztán rövidesen megéjtik.

Tizenhárom üres hely vár betöltésére most a delegációban. A tavalyi delegáció képviselőtagjai közül a következők szünetek meg a ház tagjai lenni: Gróf Eszterházy Mihály, Gajdári Ödön, Gyurkovics György, gróf Nábó Kálmán, Pulszky Agost, Rakovszky Géza, Rosenberg Gyula, Seilighy Dező, gróf Thoroczkay Miklós, Tolnay Lajos és Tisza Kálmán. Ezeket kívül gróf

A NAGY PER, MELY EZER ÉV ÓTA FOLYIK S MA SINGS VÉGE.

(Mindén jog fenntartva.) A NAGY PER, MELY EZER ÉV ÓTA FOLYIK S MA SINGS VÉGE. Irta: Eötvös Károly. IV. Husvét szombatján. Társadalmunk tanultabb, miveltebb, sőt tudománymívelő rétegei se ismerik eléggé a zsidók egyházi életét s szertartásait minden titkát és szépségét. A magyar irdalomban alig van nyoma annak, mielő állanak a zsidók egyházi énekei és imái. S úgy hiszem, Európa többi nemzetének irdalma is alig fordít ezekre elegendő és élénk figyelmet. Köznépünk nagy tömege semmit se tud róla. De ezt sok oknál fogva természetesen találom. Elemi iskolákban nem ismertetik. De még felsőbb tanintézetekben sem. Az istentisztelet énekei és imái héber és káldéi nyelven szerkesztvék. E nyelveket nem értik, még a zsidók tetemes része is csak gyengén ismeri. De meg a falusi zsidónak is meg nem magyarázható különös sajátsága magánéletben is, üzletben s közhelyeken is a német nyelv kedvelése, a mit ugyan meg szokott már nála a magyar köznép, de a mely a zsidót az ő szemében mégis némileg idegennek mutatja. Pedig a zsidó mindenütt beszéli s jól beszéli a magyar nyelvet. Némely nemzetiségi vidéken csakis ő beszéli az állam nyelvén. Falusi kisdud zsinagógákban vagy imaházakban összejönnek ünnepekent a zsidók s énekelik imáikat s szent himnuszait. Az ének hangja kihallatszik az utcázra s a köztérre. Gyerekek, ifjak, öregek, arra menők megállanak és hallgatják. Nem értenek belőle semmit. A mit nem értenek az alatt titok is rejtezik. S mindig akadnak egygyűly babonás em-

berek s gyakran akadnak gyűlöletstító bersugók és bujtogatók, a kik a köznéppel el akarják hitetni, hogy a zsidók a maguk titkos nyelvén a kereszténynek megrottására sóhajtoznak a maguk istenéhez. S a bujtogatásnak meg van a következtése, ha mikor valamely ok miatt lázban ég az emberek agya vagy lángra készül lobbanni szenvedélye.

Pedig az imaházak szertartásai, az énekek és imák, az áldások és dicséreték nagyon szépek. Még keresztényen fel fogásból, még a költészet és műtörténet világnál is nagyon szépek.

Vannak áldások, könyörgések, felsőhajtások és dicséreték, melyek még Mózes könyveiből valók. Idősebbek három évre évnél. Vannak részek és szakaszok a talmudból, Jézus Krisztus korszakának közeléből. Ott vannak Dávid zsoltárai, istennek ama csodálatos és fenséges dicsőítése, melynél szebbet azóta se alkotott a költők lángelméje. Maguk a keresztények is, kiváltképen Kalvin minden iránylatú hívei egyik legszentebb egyházi szertartásuknak tartják ezek éneklését. Ott vannak Rabb, Hamu, Hakhasid Sámuel, Jizmael, Mar Bar Ravina imái és énekei s Halevi Alkabez Salamon, Mózes Ben Majmon s Juda patriárkha magasos imái és himnuszai. Ott vannak az Atyák megszerkesztett cikkeit s a nagy zsanatnak, az Anse kneszsz hagdaolának áldásai. Ott vannak a Bujdosások szomorú és szent dalai. A könyörgések, a hálaimák, a szentírásból és a talmud részeitől szerkesztett énekek, áldások és istendicséreték.

Minden hétköznapra, minden szombat és ünnepnapra, a sátoros és nagy ünnepekre mind ez imák és énekek vannak elrendelve. A szertartások igék a cizichit és teffin alkalmazásakor, a thórának a friszkekrényből való kivételkor s a mikor oda visszatesszik, étkezéskor, esketésnél, új kenyér megáldásánál, új hold idején, elhunytakért való emlékezésnél mind ezek hangoznak a buzgó hívők ajkairól. Bármiként vélekedik okoskodó s

nyereség után nyargaló századunk a vallásokról: mig a vallás tiszteletben részesül s a lelkek égre törő ábrándjait fentartja: addig a zsidók ősi vallása minden jó ember tiszteletét megérdemli.

Ama husvét előtti szombaton az eszlári zsidók csaknem minden felnőtt férftagja ott volt az imaházban. Azért is, mert husvét szombatja volt s azért is, mert akkor kellett metázót és előimádkozót és rabbihelyettest választani.

Mintegy huszonöt zsidó család lakott Eszláron. Két Lichtman és két Einhorn család s azon túl a Grósz, Groszberg, Zisman, Braun, Frenkel, Klein, Löwenthal, Veiszstein, Rozenberg, Römer, Jungfer, Fájerman, Lusztig és Sarf családok. S még ezeken kívül is három-négy özvegy asszony, magános ember. Mind ezekről szó lesz többé-kevésbé e történet folyamában. Vagy tíz család Ó-faluban, ugyanannyi Új-faluban, a többi Tót-faluban lakott.

S volt a templomban rajtuk kívül még vagy két koldus is, a ki asszonyával s gyerekeivel ez napon épen Tisza-Eszláron kéreggett.

Az istentisztelet nyolcz óra tájban kezdődött s tizenegy óra tájban ért véget. Különösen komoly és ünneplés volt e napon.

A három idegen pályázó mind jesiva-növendék volt. Tudni kell, minő hanghoz, minő énekekhez szokik az Európa keletén levő jesivák növendéke. A serdülő ifju a szegényebb jesivákban földön ül kopott pokroczon vagy gyékényfonaton. Könyvből vagy a rabbi előre való mondása után fenhangoz mondja vagy olvassa az imát, a fejtegetést vagy éneket. De énekelve mondja meg a magyarázat ígét is, még az imákat is. Feje s felső teste előre és hátra hajlik folytonosan s néha oldalra is. Hangjának lejtését mintha magyarázó testének mozgása. Napkeleten, a szent földön, az arabok közt s az Eufrátes vidékein

divatozik ez a szokás a zsidók és mohamedán iskoláiban. Kétségtelenül onnan hozták Európába is.

A zsidók története rettenetes és hosszú történet. Az égyptomi szolgaság, a sivatagon való bujdóság, a babilóniai fogság, a hellenek és latinok kegyetlen uralma, Jéruzsálem pusztulása, a két ezer évi bujdóság és hanyattatás nagy szenvedésekkel van tele. Voltak diadalmas és dicsőséges korszakok is. A nagy himnuszok és lángoló istendicséreték ezek emlékeztet tartja fenn. A zsidó faj csodálatos önzérete s istenében helyezett határtalan bizodalma innen táplálkozik.

De szükségé is van erre. Mert énekei és imái, áldásai és könyörgései a nagy nemzeti fájdalom emlékeit is őzi. Nagy költői erő van e énekekben, imákban és áldásokban. A zsidók szertartása a nemzet történetének földiése minden nap. Csodálatos hősköltemény, mely azonban szomorúsággal teljes. Komor felhők borítják a hívők áhitatát s ezeken át csak ritkán tud áttörni Izrael istenének arca fényessége. Ez a fényesség tartja fenn a reményt a majdan előjövendő dicsőségre és boldogságra. De a zsidó, a mikor ezredéves szenvedésein kesereg bánatos lelke, csak könnyein át látja meg a reménység sugarát is.

Ezért hasonlít a zsidók istentisztelete a gyászhoz, éneke és imája a sírás hangjához. Mintha most is a babiloni vizek mellett ülneek s heggedűköt fűfára aggatva siratnák elhagyott házukat. Ha bizonyos ünnepnapokon idegen ember belép szentegyházukba, mintha egyetlen családót látna, a ki most temeti édes apját, édes anyját.

Az a szennyes és ócska ruhában kuporgó szegény bőker ott a jesivában eltanulja a síró hangot. Nemzedékről nemzedékre mindig egyenlő ez a hang. Néha csöndesen mormolja egyik-másik imáját, majd zokogó kiáltásban tör ki s kiáltó hangja folyton ismétlődő egyenlő hangfényessel mintha bánatos szelzsmát akarna zengeni.

Versenyre kelt az a három pályázó metsző ott az imaházban. Mindegyik azt akarta bebizonyítani, hogy fajának fájdalmit ő éri legjobban.

Ezen a napon még se történt meg a választás. Meg kellett azt még fontolni. Aludni kellett rá. Az első benyomás megvesztegetheti az ítélő tehetéséget. A választást csak husvét után ojtették meg Lichtman Mózses öreg vagyonos zsidó lakásán. Vagy tizenöt jöttek ott össze a hitközség tagjai s a bizonyítványok megvizsgálása után Svarcz Salamonra esett a választás.

Ez lett a nagy pernek egyik főalakja is. Hogy mit csináltak ez napon összesen és egyenként az eszlári zsidók: ezzel a kérdéssel utóbb sokat foglalkozott a bírói vizsgálat. E szombat estéjén csakugyan történt valami, a mi minden szombat estén nem szokott történni.

Ugyanis mind Zisman Jakab, mind Einhorn József új-falusi lakos s pálinkamérő kocsmáros volt s valamelyik már az előző napokban olesőbban mérte a pálinkát, mint a másik. E miatt vizslyá támadt köztük s annak kiegyenlítésére szombat estéjén tüzték ki. Mindketten Lichtman Jakab vagyonos haszonbérlet kérék föl bíróul. A választott bírószági összejövetelre az imaház pitvarát választották ki s este gyertyagyújtás után ott jöttek össze az egyezkedő felek. Megjelent ott a fölkért bíró, azután az egyik fél, tőmestérvél Einhorn Májerral és sógorával Rómer Jakabbal s megjelent a másik fél is Zisman Jakab az ő tanújával, Groszberg Leonnal. A tárgyalás, vita, egyezkedés sokáig tartott, az utczán járók-kelők és szomszédok az imaházban sokáig láttak gyertyavilágot, esti tíz óra tájban sikerült a kiegyezés.

Sokáig az volt a vizsgálo bírószág véleménye, hogy az esti órákban történt valami az imaházban.

szert és egyformán szenved, de sohasem lankad. Pedig tiz gyermeke van s Kain sohasem vette még észre, hogy Hada szép és szépségében megható. Ezek örökség, asszonyi vonások, a melyeknek rajza Verének minden- képen sikerült s volt a szerének anyja ereje, hogy a szózatát közben is igez, emberi és drámai motívumok- kal indítsa meg a nézőt és kibékítse a publikumot a celekmény hiányáért.

— Az egész dráma nem annyira Kainnak, mint Hada- nak drámája. Kain vagy ártatlan, vagy színtelen ho- gat; Hada érez emberileg, de önk nőesség törvényei szerint cselekszik, szenved és katasztrófája Kain halálá- val bekövetkezik.

— Huzs éz mult el a gyilkosság után. E huzs éz alatt nem sorval, sem önmagával ki nem békül; az átok el nem mullik róla. S mikor minden reménye elvész, hogy Cilla magának mondhatja, leugrik a szikláról s meghal. Hada még akkor is szereti.

— Mindaz, a mi nem Hada drámájára vonatkozik, csak elrajzolt s szóróadatokban szelődik fel. Adámot ször- löd, kegyetlen apának tündeti fely a szerző, a ki mos- kolja Kaint azért is, ha széknya igaz nem elég gazdag. Éva alig játszik szerepet s csak sirni és szeretni tud. Abel a jószágban egészen az érmelnyességig megyen. Cilla például való ná. Hada gyermekei csak a staffage ki- egészítésére kerülnek színpadra. Iluziót rontó adók, hogy a nemezt, mely Kaint utóli, saját édes apának engesztelhetetlensége s nem isten büntetése képviseli.

— Adám alakjára egyébként egy rokonszenves vagy érde- kes vonás sem esett. A kompozíció egyik hínya, a fel- építés negligencia, a hosszú monológok egész sora, a szókaknak szinifalhasogató díkezője némiképen nyomastól- lag hatott a közönségre.

— Az első felvonást, az egyetlen, melyben celekmény van, a közönség nagy tetszettel fogadta s a szerzőt igen lelkesen tapsolta ki. A többi felvonás után a tetszés- záradék vesztett intenzitásából, de azért elég erős volt arra, hogy minden felvonás után többször meg- jelenhett a szerző a lámpák előtt.

— A szereplők közül a legnagyobb munkát Gál Gyula végezte. Lehetetlen feladata volt és épen ezért munkája és sikere nem állt arányban. Fizikailag, művészi- leg egyaránt szinte legyőzhetetlen problémát kellett volna meg- oldania. Hangja a szinifalhasogató amugy sincs beren- dezve, pedig a szerep eleitől végig szinifalhasogató. Hangja sok helyen meg is csuklott, a min valóban nem lehet csodálkozni. Mások, mint a hogyan eljárták, a szerepet nem is lehet elismerni. Gál egész az önféltol- dásig ment el, a miért nagy előszeremé illi, de épen- séggel nem rajta mull, hogy minél töbet kellett dol- goznia, annál kevesebb tetszésben részesült a szerep.

— Legintenzívebb sikere Hegyési Marinkát volt a Hada szerében. Igaz, hogy a legelső szerep is volt. Díkezője nem csapott át a lehetetlenségbe; mindig egyformán nőies s nőiségében egyformán megható maradt. Szépsége, szelidsége, érzéseinek mélysége meg- nyerte a szíveket.

— Márkus Emma a Cilla szerepét annyit költszettek ruháztá föl, a mennyi ettől a genitális művésznőtől csak kitélik. Semmi más feladata nem volt, mint az, hogy költszettel áruzzson, a színpadra s e feladatok varázso- erővel felett meg.

— Fái Szerelmének az Éva szerepében egészen passzív feladata volt. Csak meg kell jelennie s csak engesztel- leg kell szólnia. Művész alakításra anyaga sem volt.

— Szacsyaynak sok vesződsége volt az Adám ellen- szerven szerepével. A nagy átok-jelenetben sikere is az volt, hogy nyit színpadon megtapsolták. A mi autótán következett, az csak szavakból álló, nem sok gondolatlat- tartalmú díkező volt.

— Mihályfi, mint Abel csak az első felvonásban mü- ködött közre. Egyértelmű, értelmesen játszott, de nagy hatást nem tett. A kisebb szereplők közül kiemeljük Beregit, Molnár Rozsát és Rózsahégyit.

Tímár Scanzisó.

TUDOMÁNY ES IRODALOM

— Berzeviczy múltörténeli értékező. Az ipar- művészeti múzeum mai utolsó interetjessé előadásán nagy és rendkívül előkelő közönség halgatja meg Berzeviczy Albertnek a Cinquecento (XVI. század) olasz iparművészetének jellemző vonásait szemlélő értékező előadást. Ismertette különösen a kifejlesztett olasz reneszánsz művészetét, mely mindig szoros közönsé- gében a képművészetekkel és ékling készletében az akkori olasz társadalmi és magánéleti rendkívül kifej- lett széprékészével és észszerű fenyűzésével, Európában hangzó szerepe emlekedett. Bejelentette a gyökör önkép- metétri, felvonulásokról, látványosságokról; ismertette egyenként az akkori dekoratív építészeti és festészeti, a dekoratív akadémiai, szől az infertáró, a faraga- sároló, a műanyaglatásról, a műalkatásokról, feyzer- kovások és késművészek munkáiról, végül az ötvös- ről, kiemelve ennek különös virágzását és ellegjedését a Cinquecentóban. Benvenuto Cellini detszárjának és típusú egyéniségének mellátszával végezte be Berzeviczy feyűlt figyelemmel hallgatóit és lelkesen megtapsolt értéke előadást.

— A magyar tudományos akadémia nagy- gyűlése. A magyar tudományos akadémia az évi hat- vanegyedik nagygyűlést május havában tartja. A nagy- gyűlés sorrendje a következő.

— Május hatodikán, kedden, délután öt órákor az osztály ülésének. Az ülésen először a pályázatok, ki- hirdetik az új pályázatokot és szavaznak az ajánlott tiszlelet, rendes, levelező- és külső tagokra. A helyes- szeri, társadalom- és történelemtudományi osztály az osztály- ülésen javaslatot tesz a nagytalpon és a Marézbányai mellékletjelen adatkészletéről.

— Május hetedikén, szerdán, délután öt órákor tartják meg a nagygyűlést, a melyben bemutatják az önnepély- könyvelés programját, az osztályok jelentését a pályá- zatok eldöntéséről, új pályázatakról és a választások- ról és felbontják a jutalmat nyert pályamunkák jelzés- leveleit. A nagygyűlésen kerül szavazás alá Tiszta Kál- mány igazságságsági és tiszteletbeli tag arzképének a képes teremben leendő felüggesztése.

— Május nyolcadikán, csütörtökön, déli 12 órákor az igazgató tanács ülésének. Az ülésen egy igazgató tag- választásnak, felolvassák a jelentéseket és a folyó ügyek- tet intézik el.

— Május kilencedikén, pénteken, délután 5 órákor tagválasztó nagygyűlés lesz, a melyen az Akadémia tiszlelet, rendes, levelező- és külső tagjait választják meg. A nagygyűlésen önnepélyes küldetésel feyüz- meg, a melyet május 11-én, vasárnap, délelőt 10 órákor tartanak meg.

— Az akadémia ülése. A tudományos akadémia - 4-én, nyolc és széptudományi osztály, hétfőn, április 7-én, délután öt órákor ülést tart. Az ülés sorrendje a következő: 1. A «mag»-ról, Lehr Albert levelező tag-tól. 2. Böles Leó hírellességéről, Guonlay Gyula levelező tagtól. 3. Szendy és a perza vallásos költészeti, Kégl Sándor vendégtől.

— Néprajzi kiállítás. A nemzeti múzeum néprajzi kiállítását, melyet a teli hónapok alatt zárva tartottak, hol- nap szombaton, ismét megnyitják a nagyközönség számára. A kiállítás minden szerdán és szombaton díjtalanul tekinthető meg 9—1 óráig. Más napo- kon 1 korona tekinthető meg.

TANÚGY.

— Segédtanító közgaz. A székes főváros, régi ideje, harmadrészesen megad, és megbizott tanítókál- lája el tanítószükségletét s ez által évről-évre szaporodik eme, a törvényben lényegileg el nem ismert állásokra kárthatótan tanítók száma, a természetes iskolazapo- rozlaga új állások szervezésével hajtható el felszaporodott segédk, megbizott létszámot tapasztal. Tervét azonban a pénzügyi bizottság visszavetette. Ebben a kérdésben a székes főváros segédk és megbizott tanítói, a budapesti tanítótestület igazgatótanácsának megbízása értelmében s a h-6-én, vasárnap, délután 3 órákor tanácskozásra gyűl össze a magyar tanítók otthonában (Jószék-kerület 8.) Az értekezlet előadója Simon Lajos segédtanító lesz.

— A fővárosi polgári iskolák tanárok köre. Az országos polgári iskolai egyesület fővárosi köre április 5-én, szombaton, délután fél negykor tartja alakuló gyűlést a nagyemelt polgári iskolákban. A gyűlésen mindenekelőtt a kijelölt bizottság tesz jelentést, mire megalkotják a tisztságot. A gyűlés után este társas- lakomra lesz a tisztviselő-egyesületnek Esterházy-utcazi éttermben.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— A belvárosi templom elhelyezése. A belváros szabályozásával kapcsolatban már régebben fölmerült a belvárosi templom elhelyezésekné szükségessége. Ebben a kérdésben a középítési igazgató azt a javaslat- ot tette a tanácsnak, hogy a templom helyettesek át a hal- térre s az esetleg felhasználandó szomszédos telkekre. A középítési ügyosztály azon a nézetben volt, hogy a templomot tolják el a régi városház-térre. Ennek lehetősége azonban ki van zárva, mert a plébánia oly- rozoga állapotban van, hogy ellátására, a mely különben is 400.000 koronára kerülne, nagy veszedelmekkel járna. A mérnöki hivatal a kegyesrendiek földmúl- zumának telkére akarja átteni a templomot, mely a kegyesrendiek beadványát intézők a fővároshoz, melyben kijelentik, hogy az új iskoláépítélet ugyanazon a helyen szeretnék fölépíteni, a hol jelenleg vannak. Ennyi eltérő véleményekkel állva szemközt, a középítési bizottság, a mely a kérdéssel egy ízben már foglalkozott, egy albizottságot küldött ki, a mely Heufel középítési igazgató elnöksége alatt azt az indítványt terjesztette a plénum elé, hogy a kegyesrendiek építésk útjához a régi helyen, természetesen a szabályozás követelte módosításokkal, a belvárosi plébánia templom pedg a hal-térre helyettesek át. Az ügyosztály előterjesztése az, hogy a kegyesrendiek építélenké kérdése véglegesen választással külön a plébánia templom elhelyezésének kérdésétől, mert míg az előbbi kérdés már most meg- oldható, a plébánia templom ügye a jövő időkre halasz- tassák. A mi pedig a kegyesrendiek építéleté illi, kezd- jék meg a tárgyalásokat a renddel abban az irányban, hogy épülete a jelenlegi helyen fenttartható, illetőleg újult fölépíthető legyen. A bizottság többsége elfogadta az ügyosztályi javaslatát, azzal a kiegészítéssel, hogy a régi városház telke mindenesetre rezerváltassák a plébá- nia templom számára.

— A szertes-kövegőhál hajts jog. A budapesti hajtosok szövetkezete ma délelőtli küldetésileg tiszelt- gett Halmos János polgármesterrel s arra kérték, tá- rogassék az az óhajtatnak, hogy a szertes-kövegőhál hajts jogát ennek a szövetkezeti elnöknek adják ki. A polgár- mester kijelentette, hogy a kérelmet, a lehetősége szerint figyelembe veszi.

— Szakértők a fővárosi vízművekről. A székes- fővárosnak vízzel való ellátása körül évek hosszú során át folytak tárgyalások a nékül, hogy a főváros közönsé- ge a lakosság vízellátásának és a biztosításának módja iránt elhatározásra jutott volna. A mikor végre 1892-ben az új vízművek építése és a megkezdett fejlesz- tés megkezdődött, a vízhiány már általánosán érezhető volt az egész fővárosban s attól lehetett tartani, hogy a város rohamos fejlődésével kapcsolatban a vízművek fejlesztése nem tarthat lépést. Ennek következtében bi- zalmatlanság keletkezett a közönség körében a vízművek iránt, a mely telőkora hígott akkor, a midőn a budai vízművek megépítése után ez az új szakasz elvezethet- len vizet adott. Habár a hajtsok ügyeztet a főváros orvosaitól, Halmos János polgármester megis — a fel- lósság érdekében — azt a javaslatot tette akkor a köz- gyűlésnek, hogy a főváros hatóságai kivül álló bel- és külföldi szakértőket hírvanek meg, hogy egy közönség- megyugató tudomást szerzhessen a vízművek állapó- taról. A szakértők meghívását a közgyűlés az 1898. évi június és július hónapokban tartott ülésében elhatáro- zta s ennek alapján meghívta Monsiegr James londoni mérnököt, a birminghami vízmű tervezőt, dr. Lueger Ottó mérnököt, a stuttgarter műegyetem tanárát, a budapesti József-műegyetem részéről dr. Wartha Vincez mérnöket megnevezte, a melynek a fővárosi önkön- gnyesen tartás, a fővárosi vízvezeték hálójának egyetemi tanár s a fővárosi közmunkák tiszteletos- ajsnlátra Jász Deszai miniszteri főmérnököt. A szak- értői vizsgálatot a közgyűlés megbízásából s az állandó vízvezeték bizottsággal s a tanácssal egyértelműen a polgármester általapotta meg, valamint ő terjesztette előbb a kérdőpontokat is. Ilyen előzmények után 1898. év október hónapjában történt meg a szakértők szem- léje, a melynek befejeztével a polgármesterrel tartott értekezleten kijelentették a szakértők, hogy a hozzájuk intézett kérdésekre előre meg nem határozott időben meg fogják adni az irásbeli szakvéleményüket. A szóbeli nyilatkozataikat, a melyek a fölvetett kérdések egyrész- tükre vonatkoznak, rövid után megkelték a járásbí- roságnál feljelentésével. Az időközben beérke- ztél irásbeli szakvéleményeket a polgármester most az eredeti szövegben és magyar fordításban test- köztbe foglalva nyomtatásban teszi közzé. A kötet 334 oldalra terjed s mellékelve vannak hozzá a vízművekhez vona- kozo műszaki rajzok is.

— Szakértők a fővárosi vízművekről. A székes- fővárosnak vízzel való ellátása körül évek hosszú során át folytak tárgyalások a nékül, hogy a főváros közönsé- ge a lakosság vízellátásának és a biztosításának módja iránt elhatározásra jutott volna. A mikor végre 1892-ben az új vízművek építése és a megkezdett fejlesz- tés megkezdődött, a vízhiány már általánosán érezhető volt az egész fővárosban s attól lehetett tartani, hogy a város rohamos fejlődésével kapcsolatban a vízművek fejlesztése nem tarthat lépést. Ennek következtében bi- zalmatlanság keletkezett a közönség körében a vízművek iránt, a mely telőkora hígott akkor, a midőn a budai vízművek megépítése után ez az új szakasz elvezethet- len vizet adott. Habár a hajtsok ügyeztet a főváros orvosaitól, Halmos János polgármester megis — a fel- lósság érdekében — azt a javaslatot tette akkor a köz- gyűlésnek, hogy a főváros hatóságai kivül álló bel- és külföldi szakértőket hírvanek meg, hogy egy közönség- megyugató tudomást szerzhessen a vízművek állapó- taról. A szakértők meghívását a közgyűlés az 1898. évi június és július hónapokban tartott ülésében elhatáro- zta s ennek alapján meghívta Monsiegr James londoni mérnököt, a birminghami vízmű tervezőt, dr. Lueger Ottó mérnököt, a stuttgarter műegyetem tanárát, a budapesti József-műegyetem részéről dr. Wartha Vincez mérnöket megnevezte, a melynek a fővárosi önkön- gnyesen tartás, a fővárosi vízvezeték hálójának egyetemi tanár s a fővárosi közmunkák tiszteletos- ajsnlátra Jász Deszai miniszteri főmérnököt. A szak- értői vizsgálatot a közgyűlés megbízásából s az állandó vízvezeték bizottsággal s a tanácssal egyértelműen a polgármester általapotta meg, valamint ő terjesztette előbb a kérdőpontokat is. Ilyen előzmények után 1898. év október hónapjában történt meg a szakértők szem- léje, a melynek befejeztével a polgármesterrel tartott értekezleten kijelentették a szakértők, hogy a hozzájuk intézett kérdésekre előre meg nem határozott időben meg fogják adni az irásbeli szakvéleményüket. A szóbeli nyilatkozataikat, a melyek a fölvetett kérdések egyrész- tükre vonatkoznak, rövid után megkelték a járásbí- roságnál feljelentésével. Az időközben beérke- ztél irásbeli szakvéleményeket a polgármester most az eredeti szövegben és magyar fordításban test- köztbe foglalva nyomtatásban teszi közzé. A kötet 334 oldalra terjed s mellékelve vannak hozzá a vízművekhez vona- kozo műszaki rajzok is.

— Szakértők a fővárosi vízművekről. A székes- fővárosnak vízzel való ellátása körül évek hosszú során át folytak tárgyalások a nékül, hogy a főváros közönsé- ge a lakosság vízellátásának és a biztosításának módja iránt elhatározásra jutott volna. A mikor végre 1892-ben az új vízművek építése és a megkezdett fejlesz- tés megkezdődött, a vízhiány már általánosán érezhető volt az egész fővárosban s attól lehetett tartani, hogy a város rohamos fejlődésével kapcsolatban a vízművek fejlesztése nem tarthat lépést. Ennek következtében bi- zalmatlanság keletkezett a közönség körében a vízművek iránt, a mely telőkora hígott akkor, a midőn a budai vízművek megépítése után ez az új szakasz elvezethet- len vizet adott. Habár a hajtsok ügyeztet a főváros orvosaitól, Halmos János polgármester megis — a fel- lósság érdekében — azt a javaslatot tette akkor a köz- gyűlésnek, hogy a főváros hatóságai kivül álló bel- és külföldi szakértőket hírvanek meg, hogy egy közönség- megyugató tudomást szerzhessen a vízművek állapó- taról. A szakértők meghívását a közgyűlés az 1898. évi június és július hónapokban tartott ülésében elhatáro- zta s ennek alapján meghívta Monsiegr James londoni mérnököt, a birminghami vízmű tervezőt, dr. Lueger Ottó mérnököt, a stuttgarter műegyetem tanárát, a budapesti József-műegyetem részéről dr. Wartha Vincez mérnöket megnevezte, a melynek a fővárosi önkön- gnyesen tartás, a fővárosi vízvezeték hálójának egyetemi tanár s a fővárosi közmunkák tiszteletos- ajsnlátra Jász Deszai miniszteri főmérnököt. A szak- értői vizsgálatot a közgyűlés megbízásából s az állandó vízvezeték bizottsággal s a tanácssal egyértelműen a polgármester általapotta meg, valamint ő terjesztette előbb a kérdőpontokat is. Ilyen előzmények után 1898. év október hónapjában történt meg a szakértők szem- léje, a melynek befejeztével a polgármesterrel tartott értekezleten kijelentették a szakértők, hogy a hozzájuk intézett kérdésekre előre meg nem határozott időben meg fogják adni az irásbeli szakvéleményüket. A szóbeli nyilatkozataikat, a melyek a fölvetett kérdések egyrész- tükre vonatkoznak, rövid után megkelték a járásbí- roságnál feljelentésével. Az időközben beérke- ztél irásbeli szakvéleményeket a polgármester most az eredeti szövegben és magyar fordításban test- köztbe foglalva nyomtatásban teszi közzé. A kötet 334 oldalra terjed s mellékelve vannak hozzá a vízművekhez vona- kozo műszaki rajzok is.

— Szakértők a fővárosi vízművekről. A székes- fővárosnak vízzel való ellátása körül évek hosszú során át folytak tárgyalások a nékül, hogy a főváros közönsé- ge a lakosság vízellátásának és a biztosításának módja iránt elhatározásra jutott volna. A mikor végre 1892-ben az új vízművek építése és a megkezdett fejlesz- tés megkezdődött, a vízhiány már általánosán érezhető volt az egész fővárosban s attól lehetett tartani, hogy a város rohamos fejlődésével kapcsolatban a vízművek fejlesztése nem tarthat lépést. Ennek következtében bi- zalmatlanság keletkezett a közönség körében a vízművek iránt, a mely telőkora hígott akkor, a midőn a budai vízművek megépítése után ez az új szakasz elvezethet- len vizet adott. Habár a hajtsok ügyeztet a főváros orvosaitól, Halmos János polgármester megis — a fel- lósság érdekében — azt a javaslatot tette akkor a köz- gyűlésnek, hogy a főváros hatóságai kivül álló bel- és külföldi szakértőket hírvanek meg, hogy egy közönség- megyugató tudomást szerzhessen a vízművek állapó- taról. A szakértők meghívását a közgyűlés az 1898. évi június és július hónapokban tartott ülésében elhatáro- zta s ennek alapján meghívta Monsiegr James londoni mérnököt, a birminghami vízmű tervezőt, dr. Lueger Ottó mérnököt, a stuttgarter műegyetem tanárát, a budapesti József-műegyetem részéről dr. Wartha Vincez mérnöket megnevezte, a melynek a fővárosi önkön- gnyesen tartás, a fővárosi vízvezeték hálójának egyetemi tanár s a fővárosi közmunkák tiszteletos- ajsnlátra Jász Deszai miniszteri főmérnököt. A szak- értői vizsgálatot a közgyűlés megbízásából s az állandó vízvezeték bizottsággal s a tanácssal egyértelműen a polgármester általapotta meg, valamint ő terjesztette előbb a kérdőpontokat is. Ilyen előzmények után 1898. év október hónapjában történt meg a szakértők szem- léje, a melynek befejeztével a polgármesterrel tartott értekezleten kijelentették a szakértők, hogy a hozzájuk intézett kérdésekre előre meg nem határozott időben meg fogják adni az irásbeli szakvéleményüket. A szóbeli nyilatkozataikat, a melyek a fölvetett kérdések egyrész- tükre vonatkoznak, rövid után megkelték a járásbí- roságnál feljelentésével. Az időközben beérke- ztél irásbeli szakvéleményeket a polgármester most az eredeti szövegben és magyar fordításban test- köztbe foglalva nyomtatásban teszi közzé. A kötet 334 oldalra terjed s mellékelve vannak hozzá a vízművekhez vona- kozo műszaki rajzok is.

— Szakértők a fővárosi vízművekről. A székes- fővárosnak vízzel való ellátása körül évek hosszú során át folytak tárgyalások a nékül, hogy a főváros közönsé- ge a lakosság vízellátásának és a biztosításának módja iránt elhatározásra jutott volna. A mikor végre 1892-ben az új vízművek építése és a megkezdett fejlesz- tés megkezdődött, a vízhiány már általánosán érezhető volt az egész fővárosban s attól lehetett tartani, hogy a város rohamos fejlődésével kapcsolatban a vízművek fejlesztése nem tarthat lépést. Ennek következtében bi- zalmatlanság keletkezett a közönség körében a vízművek iránt, a mely telőkora hígott akkor, a midőn a budai vízművek megépítése után ez az új szakasz elvezethet- len vizet adott. Habár a hajtsok ügyeztet a főváros orvosaitól, Halmos János polgármester megis — a fel- lósság érdekében — azt a javaslatot tette akkor a köz- gyűlésnek, hogy a főváros hatóságai kivül álló bel- és külföldi szakértőket hírvanek meg, hogy egy közönség- megyugató tudomást szerzhessen a vízművek állapó- taról. A szakértők meghívását a közgyűlés az 1898. évi június és július hónapokban tartott ülésében elhatáro- zta s ennek alapján meghívta Monsiegr James londoni mérnököt, a birminghami vízmű tervezőt, dr. Lueger Ottó mérnököt, a stuttgarter műegyetem tanárát, a budapesti József-műegyetem részéről dr. Wartha Vincez mérnöket megnevezte, a melynek a fővárosi önkön- gnyesen tartás, a fővárosi vízvezeték hálójának egyetemi tanár s a fővárosi közmunkák tiszteletos- ajsnlátra Jász Deszai miniszteri főmérnököt. A szak- értői vizsgálatot a közgyűlés megbízásából s az állandó vízvezeték bizottsággal s a tanácssal egyértelműen a polgármester általapotta meg, valamint ő terjesztette előbb a kérdőpontokat is. Ilyen előzmények után 1898. év október hónapjában történt meg a szakértők szem- léje, a melynek befejeztével a polgármesterrel tartott értekezleten kijelentették a szakértők, hogy a hozzájuk intézett kérdésekre előre meg nem határozott időben meg fogják adni az irásbeli szakvéleményüket. A szóbeli nyilatkozataikat, a melyek a fölvetett kérdések egyrész- tükre vonatkoznak, rövid után megkelték a járásbí- roságnál feljelentésével. Az időközben beérke- ztél irásbeli szakvéleményeket a polgármester most az eredeti szövegben és magyar fordításban test- köztbe foglalva nyomtatásban teszi közzé. A kötet 334 oldalra terjed s mellékelve vannak hozzá a vízművekhez vona- kozo műszaki rajzok is.

— Szakértők a fővárosi vízművekről. A székes- fővárosnak vízzel való ellátása körül évek hosszú során át folytak tárgyalások a nékül, hogy a főváros közönsé- ge a lakosság vízellátásának és a biztosításának módja iránt elhatározásra jutott volna. A mikor végre 1892-ben az új vízművek építése és a megkezdett fejlesz- tés megkezdődött, a vízhiány már általánosán érezhető volt az egész fővárosban s attól lehetett tartani, hogy a város rohamos fejlődésével kapcsolatban a vízművek fejlesztése nem tarthat lépést. Ennek következtében bi- zalmatlanság keletkezett a közönség körében a vízművek iránt, a mely telőkora hígott akkor, a midőn a budai vízművek megépítése után ez az új szakasz elvezethet- len vizet adott. Habár a hajtsok ügyeztet a főváros orvosaitól, Halmos János polgármester megis — a fel- lósság érdekében — azt a javaslatot tette akkor a köz- gyűlésnek, hogy a főváros hatóságai kivül álló bel- és külföldi szakértőket hírvanek meg, hogy egy közönség- megyugató tudomást szerzhessen a vízművek állapó- taról. A szakértők meghívását a közgyűlés az 1898. évi június és július hónapokban tartott ülésében elhatáro- zta s ennek alapján meghívta Monsiegr James londoni mérnököt, a birminghami vízmű tervezőt, dr. Lueger Ottó mérnököt, a stuttgarter műegyetem tanárát, a budapesti József-műegyetem részéről dr. Wartha Vincez mérnöket megnevezte, a melynek a fővárosi önkön- gnyesen tartás, a fővárosi vízvezeték hálójának egyetemi tanár s a fővárosi közmunkák tiszteletos- ajsnlátra Jász Deszai miniszteri főmérnököt. A szak- értői vizsgálatot a közgyűlés megbízásából s az állandó vízvezeték bizottsággal s a tanácssal egyértelműen a polgármester általapotta meg, valamint ő terjesztette előbb a kérdőpontokat is. Ilyen előzmények után 1898. év október hónapjában történt meg a szakértők szem- léje, a melynek befejeztével a polgármesterrel tartott értekezleten kijelentették a szakértők, hogy a hozzájuk intézett kérdésekre előre meg nem határozott időben meg fogják adni az irásbeli szakvéleményüket. A szóbeli nyilatkozataikat, a melyek a fölvetett kérdések egyrész- tükre vonatkoznak, rövid után megkelték a járásbí- roságnál feljelentésével. Az időközben beérke- ztél irásbeli szakvéleményeket a polgármester most az eredeti szövegben és magyar fordításban test- köztbe foglalva nyomtatásban teszi közzé. A kötet 334 oldalra terjed s mellékelve vannak hozzá a vízművekhez vona- kozo műszaki rajzok is.

— Szakértők a fővárosi vízművekről. A székes- fővárosnak vízzel való ellátása körül évek hosszú során át folytak tárgyalások a nékül, hogy a főváros közönsé- ge a lakosság vízellátásának és a biztosításának módja iránt elhatározásra jutott volna. A mikor végre 1892-ben az új vízművek építése és a megkezdett fejlesz- tés megkezdődött, a vízhiány már általánosán érezhető volt az egész fővárosban s attól lehetett tartani, hogy a város rohamos fejlődésével kapcsolatban a vízművek fejlesztése nem tarthat lépést. Ennek következtében bi- zalmatlanság keletkezett a közönség körében a vízművek iránt, a mely telőkora hígott akkor, a midőn a budai vízművek megépítése után ez az új szakasz elvezethet- len vizet adott. Habár a hajtsok ügyeztet a főváros orvosaitól, Halmos János polgármester megis — a fel- lósság érdekében — azt a javaslatot tette akkor a köz- gyűlésnek, hogy a főváros hatóságai kivül álló bel- és külföldi szakértőket hírvanek meg, hogy egy közönség- megyugató tudomást szerzhessen a vízművek állapó- taról. A szakértők meghívását a közgyűlés az 1898. évi június és július hónapokban tartott ülésében elhatáro- zta s ennek alapján meghívta Monsiegr James londoni mérnököt, a birminghami vízmű tervezőt, dr. Lueger Ottó mérnököt, a stuttgarter műegyetem tanárát, a budapesti József-műegyetem részéről dr. Wartha Vincez mérnöket megnevezte, a melynek a fővárosi önkön- gnyesen tartás, a fővárosi vízvezeték hálójának egyetemi tanár s a fővárosi közmunkák tiszteletos- ajsnlátra Jász Deszai miniszteri főmérnököt. A szak- értői vizsgálatot a közgyűlés megbízásából s az állandó vízvezeték bizottsággal s a tanácssal egyértelműen a polgármester általapotta meg, valamint ő terjesztette előbb a kérdőpontokat is. Ilyen előzmények után 1898. év október hónapjában történt meg a szakértők szem- léje, a melynek befejeztével a polgármesterrel tartott értekezleten kijelentették a szakértők, hogy a hozzájuk intézett kérdésekre előre meg nem határozott időben meg fogják adni az irásbeli szakvéleményüket. A szóbeli nyilatkozataikat, a melyek a fölvetett kérdések egyrész- tükre vonatkoznak, rövid után megkelték a járásbí- roságnál feljelentésével. Az időközben beérke- ztél irásbeli szakvéleményeket a polgármester most az eredeti szövegben és magyar fordításban test- köztbe foglalva nyomtatásban teszi közzé. A kötet 334 oldalra terjed s mellékelve vannak hozzá a vízművekhez vona- kozo műszaki rajzok is.

— Szakértők a fővárosi vízművekről. A székes- fővárosnak vízzel való ellátása körül évek hosszú során át folytak tárgyalások a nékül, hogy a főváros közönsé- ge a lakosság vízellátásának és a biztosításának módja iránt elhatározásra jutott volna. A mikor végre 1892-ben az új vízművek építése és a megkezdett fejlesz- tés megkezdődött, a vízhiány már általánosán érezhető volt az egész fővárosban s attól lehetett tartani, hogy a város rohamos fejlődésével kapcsolatban a vízművek fejlesztése nem tarthat lépést. Ennek következtében bi- zalmatlanság keletkezett a közönség körében a vízművek iránt, a mely telőkora hígott akkor, a midőn a budai vízművek megépítése után ez az új szakasz elvezethet- len vizet adott. Habár a hajtsok ügyeztet a főváros orvosaitól, Halmos János polgármester megis — a fel- lósság érdekében — azt a javaslatot tette akkor a köz- gyűlésnek, hogy a főváros hatóságai kivül álló bel- és külföldi szakértőket hírvanek meg, hogy egy közönség- megyugató tudomást szerzhessen a vízművek állapó- taról. A szakértők meghívását a közgyűlés az 1898. évi június és július hónapokban tartott ülésében elhatáro- zta s ennek alapján meghívta Monsiegr James londoni mérnököt, a birminghami vízmű tervezőt, dr. Lueger Ottó mérnököt, a stuttgarter műegyetem tanárát, a budapesti József-műegyetem részéről dr. Wartha Vincez mérnöket megnevezte, a melynek a fővárosi önkön- gnyesen tartás, a fővárosi vízvezeték hálójának egyetemi tanár s a fővárosi közmunkák tiszteletos- ajsnlátra Jász Deszai miniszteri főmérnököt. A szak- értői vizsgálatot a közgyűlés megbízásából s az állandó vízvezeték bizottsággal s a tanácssal egyértelműen a polgármester általapotta meg, valamint ő terjesztette előbb a kérdőpontokat is. Ilyen előzmények után 1898. év október hónapjában történt meg a szakértők szem- léje, a melynek befejeztével a polgármesterrel tartott értekezleten kijelentették a szakértők, hogy a hozzájuk intézett kérdésekre előre meg nem határozott időben meg fogják adni az irásbeli szakvéleményüket. A szóbeli nyilatkozataikat, a melyek a fölvetett kérdések egyrész- tükre vonatkoznak, rövid után megkelték a járásbí- roságnál feljelentésével. Az időközben beérke- ztél irásbeli szakvéleményeket a polgármester most az eredeti szövegben és magyar fordításban test- köztbe foglalva nyomtatásban teszi közzé. A kötet 334 oldalra terjed s mellékelve vannak hozzá a vízművekhez vona- kozo műszaki rajzok is.

— Szakértők a fővárosi vízművekről. A székes- fővárosnak vízzel való ellátása körül évek hosszú során át folytak tárgyalások a nékül, hogy a főváros közönsé- ge a lakosság vízellátásának és a biztosításának módja iránt elhatározásra jutott volna. A mikor végre 1892-ben az új vízművek építése és a megkezdett fejlesz- tés megkezdődött, a vízhiány már általánosán érezhető volt az egész fővárosban s attól lehetett tartani, hogy a város rohamos fejlődésével kapcsolatban a vízművek fejlesztése nem tarthat lépést. Ennek következtében bi- zalmatlanság keletkezett a közönség körében a vízművek iránt, a mely telőkora hígott akkor, a midőn a budai vízművek megépítése után ez az új szakasz elvezethet- len vizet adott. Habár a hajtsok ügyeztet a főváros orvosaitól, Halmos János polgármester megis — a fel- lósság érdekében — azt a javaslatot tette akkor a köz- gyűlésnek, hogy a főváros hatóságai kivül álló bel- és külföldi szakértőket hírvanek meg, hogy egy közönség- megyugató tudomást szerzhessen a vízművek állapó- taról. A szakértők meghívását a közgyűlés az 1898. évi június és július hónapokban tartott ülésében elhatáro- zta s ennek alapján meghívta Monsiegr James londoni mérnököt, a birminghami vízmű tervezőt, dr. Lueger Ottó mérnököt, a stuttgarter műegyetem tanárát, a budapesti József-műegyetem részéről dr. Wartha Vincez mérnöket megnevezte, a melynek a fővárosi önkön- gnyesen tartás, a fővárosi vízvezeték hálójának egyetemi tanár s a fővárosi közmunkák tiszteletos- ajsnlátra Jász Deszai miniszteri főmérnököt. A szak- értői vizsgálatot a közgyűlés megbízásából s az állandó vízvezeték bizottsággal s a tanácssal egyértelműen a polgármester általapotta meg, valamint ő terjesztette előbb a kérdőpontokat is. Ilyen előzmények után 1898. év október hónapjában történt meg a szakértők szem- léje, a melynek befejeztével a polgármesterrel tartott értekezleten kijelentették a szakértők, hogy a hozzájuk intézett kérdésekre előre meg nem határozott

